

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

§. Licèt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

CAPITVLVM I. eod.

Tit. in 6.

Non indiscretè.

PARAPHRASIS.

Laicus à Iudice admitti potest vt procurator ad agendum, & defendendum in causis spiritualibus: cùm nullus Ecclesiasticus canon prohibeat.

SUMMARIVM.

1. Laicus in causis ecclesiasticis Iudex esse nequit, potest tamen esse procurator.
2. In materia communiter concessa hoc ipso, quod aliquod genus personarum non est prohibitum in iure, censeri debet admissum.
3. Procurator in rem suam datus alium procuratorem etiam ante litis contestationem substituere potest.
4. Et hic iussu aut voluntate domini substituitur, potius domini, quam substituentis procuratoris procurator esse censetur.
5. Procurator generalis ad negotia datus alium cum simili potestate constituere nequit; potest autem specialis, nisi industria persona electa sit.

NOTANDVM I. Licet laicus in causis ecclesiasticis Iudex esse nequeat, c. 2. de iudicijs. potest tamen esse procurator. Ratio discriminis est: Quia in Iudice fundata esse debet potestas & iurisdictio, quæ si Ecclesiastica sit, non cadit in laicum: At verò procuratoris potestas magis vicaria est, quia non suo, sed alieno nomine agit, ac defendit. Et addendum cum Petr. Ancharano hic not. 2. Bartol. in l. quod possessio, 49. §. Et si possessio, n. 2. ff. de acquir. possess. Quòd procurator in causis spiritualibus nudum omnino ministerium exhibeat, ita vt nullum ius in eo radicetur, sed recta via absque cessione transeat ad principalem. Eademque ratione tradit hic Gloss. mar-

gin. Quòd laicus à clerico constitui possit procurator ad renuntiandum beneficio, item ad acceptandum beneficium ipsius nomine, iuxta c. accedens, 24. de præbendis.

NOTANDVM II. In materia communiter concessa, cuiusmodi est officium procuratoris, hoc ipso quòd aliquod personarum genus in iure prohibitum non reperitur, censeri debet admissum.

§. Licet.

PARAPHRASIS.

Procurator alium loco suo procuratorem substituere potest, lite iam contestata; cùm dominus litis effectus sit. Sed ante litis contestationem substituere alium nequit, nisi in rem suam procuratori datus sit; Vel nisi substituendi à domino (quamuis nulla nominata certa persona) potestatem acceperit.

PRo intellectu huius §. aduerte primò; Quòd per litis contestationem partes quasi contractū ineant, ac mutuam obligationem, iuxta l. 3. §. idem scribit, iun. Gl. margin. Atque ita quidem, vt directæ obligationes & actiones ordinariè tédant in ipsum procuratorem, seu ad negotia; seu ad iudicia constitutus sit; quas deinde actiones mandanti cedere debet procurator, vt dixi lib. 3. Th. mor. tr. 4. c. 26. n. 14. Et ob hanc causam procurator per litis contestationem dominus litis effectus censetur, ad eò, vt reuocari deinde non possit, nisi causa prius cognita sit, vt supra dictum: Item, vt alium loco suo substituere possit, vt hic dicitur, & habetur in l. quod quis, 8. l. neque, C. de Procur. Præterea, vt si post litem contestatam ad testes v. g. producendum pars litigans citanda sit; non ad principalem, sed ad procuratorem citatio dirigi debeat, sicuti ex communi notat Ancharan. in c. seq. not. 6. Denique vt sententia condemnatoria in ipsum procuratorem, non in dominum concipi debeat, secundum ciuilem iuris subtilitates, vti videre licet in l. 1. C. de sentent. & interlocut. omnium Iudicum, & consensit c. penult. iun. Gl. ver. ipsum. extra, hoc cit.

tit. Tamen si id, præsertim in foro Canonico, non semper obseruetur, sicuti dixi supra cit. n. 14.

3 Aduerte secundò; Procuratorem in rem suam, seu in proprium comòdum dari, cum ipsi actiones & iura ceduntur, vt pro se in iudicio exigere possit. Exemplum dat Glos. fa: Si pater filio suo, aut alteri personæ cedat iura & debita sua iuxta l. illam, 33. C. de donat. is cessionarius directas actiones (quippe quæ à contrahentium ossibus auelli non possunt) exercebit nomine cedentis; vtiles autem seu cessas nomine suo, seu in propriam vtilitatē. Et talis in rem suam datus procurator alium etiam ante litis contestationem substituere potest. Verùm non aberrabit, qui dixerit, hunc propriè procuratorem non esse; cum non tam aliena, quàm propria negotia tractet, sicuti notauit hic Petr. Ancharan. not. 4 Gl. in supra cit. l. 1. ver. aliena.

4 Aduerte tertio: Si Procurator ante litis contestationem iussu, aut voluntate domini procuratorem alium substituit, is domini potiùs, quàm substituentis procuratoris procurator esse censetur, sicuti Gl. hic annotauit ver. substituendi, ex l. Item, 6. §. Si decuriones, ff. Quod cuiuscunque Vniuersitatis. l. 2. ff. de Procurator. vbi dicitur, quòd procurator certus esse debeat; Siquidem in hoc certus redditur, per substituentis deputationem.

Eadèmq; ratione docet Bartol. in l. quidam 6. n. 7. ff. de rebus dubijs: Quòd testamentarius executor incertus, certificandus tamen à Titio, vel futuro aliquo euentu, institui possit: v. g. Relinquo executorem Præfectum Xerodochij, qui tempore mortis meæ fuerit: Vel, Eum quem Titius frater meus nominauerit. Cuius contrarium aliqui docent apud Ancharan. hic §. sed nunquid: cum neque tutor ita institui possit, vt DD. communiter fatentur ex l. tutor incertus 20. ff. de testam. tutela. Sed respondet Bartol. id specialiter statutum esse filiorum fauore, vt pater ipsemet tutorem eis deligere ac nominare deberet. Sed cum pro-

curatorem, vel hæreditatis suæ executorem aliquis constituit, de ipsius constituentis bonis agitur, ac proinde maiore disponendi libertate gaudere debet.

§. Procurator.

Procurator ad negotia datus liberè, quando-
cunq; vult, procuratorem alium deputare potest.

Sed pro declaratione huius §. distinguendum. Num procurator sit generalis, an specialis, seu ad certam causam datus. Generalis procurator alium cum simili generali potestate constituere nequit, sed vnam, vel plures causas particulares delegare potest, l. 1. §. Magistrum autem, ff. de exercitatoria act. Specialis autem procurator negotium sibi demandatum alteri committere potest, l. si procuratorem, 8. §. Si quis mandauerit, ff. mandati, l. si ego, ff. Quod vi, aut clam. Nisi personæ industria electa esse censetur, tum alteri committere non potest, argum. c. vlt. hoc lib. & tit. & c. is cui, 12. de offic. delegati. & docet Bartolus communiter receptus in l. penult. ff. de diuers. & temporal. præscript.

CAPITVLVM II.

Quamuis.

SVMMARIVM.

1. Procurator ante litis contestationem etiam sine causa remoueri potest.
2. Præter alias tamen expensas etiam salarium ei præstandum erit.
3. Post litis contestationem neque ipse procurator recedere potest.
4. Dominus vnà cum procuratore potest adesse causæ, maximè si de collusionem timeat.
5. Et si dominus ante latam sententiam moriatur, mandatum procuratori & litis instantia non finitur.

Ante